

Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluiden myöntämisen perusteet vuodelle 2026: lapsiperheiden kotipalvelun myöntämisperusteet 1.1.2026 alkaen

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 13.11.2025 § 52
1657/05.00.00/2025

Valmistelija palvelupäällikkö Päivi Paavilainen p. 040 613 9571
palvelujohtaja Maria Aalto p. 050 413 5912
vastuualuejohtaja Päivi Kalilainen p. 050 370 0245

Selostus asiasta

Yleistä

Lapsiperheiden kotipalvelu on kotiin annettavaa palvelua, joka on tavoitteellista, suunnitelmallista ja määräaikaista perheen arjen toimintakykyä turvaavaa ja vahvistavaa tukea. Keskeisenä tavoitteena on perheen omien voimavarojen vahvistaminen ja tarvittavan tuen antaminen perheille oikea-aikaisesti.

Yhteys strategiaan

Lapsiperheiden kotipalvelu on matalan kynnyksen palvelua, jonka tavoitteena on vahvistaa lapsiperheiden tuen saantia varhaisessa vaiheessa. Tarpeenmukaisen ja riittävän tuen antamisella voidaan ehkäistä ongelmien kasautumista ja siten vähentää erityispalveluiden kuten lastensuojelun tarvetta. Kotipalvelu järjestetään yleisenä perhepalveluna. Myös muiden palveluiden asiakkuudessa olevilla perheillä on oikeus kotipalveluun. Lapsiperheiden kotipalvelusta tehdään yhteistyötä perheen kanssa työskentelevien muiden toimijoiden kanssa. Ammattilaisten tiiviillä yhteistyöllä ja yhdessä perheen kanssa rakennetaan perheelle tuen ja avun kokonaisuus, joka vastaa oikea-aikaisesti ja tarkoituksenmukaisesti perheen tarpeeseen.

Lainsäädäntö

Palvelu perustuu sosiaalihuoltolakiin (1301/2014) (790/2022). Varhaisen tuen yksikkö järjestää ja toteuttaa lapsiperheiden kotipalvelun oman kotipalvelun työntekijöiden työnä, palvelusetelillä ja ostopalvelulla. Lisäksi varhaisen tuen palveluissa on viranhaltijoita, joiden tehtäviin kuuluu päätöksenteko palvelun myöntämisestä ja maksusta.

Sosiaalihuoltolain 18 a §:n mukaan kotipalvelu sisältää perheen yksilöllisen tarpeen mukaan konkreettista tukea lapsen hoidossa ja kasvatuksessa sekä auttamalla ja opastamalla perhettä kodinaskareissa. Kotipalvelua myönnetään sairauden, synnytyksen, vamman tai muun vastaavanlaisen toimintakykyä alentavan syyn tai erityisen perhe- tai elämäntilanteen perusteella. Lapselle tulee turvata hyvä hoito ja kasvatus sekä lapsen ikään ja kehitystasoon nähden tarpeellinen valvonta ja huolenpito. Lähtökohtana on lapsen vanhempien tai muiden huoltajien velvollisuus turvata lapsen tasapainoinen kehitys ja hyvinvointi. Kun lapsen vanhemmat tai muut huoltajat tarvitsevat tätä tehtävää varten apua johtuen laissa mainituista syistä, on perheellä oikeus saada avuksi kotipalvelua. Lapsiperheelle on järjestettävä välttämätön kotipalvelu, jos lapsen hyvinvoinnin turvaaminen ei ole edellä mainittujen syiden vuoksi mahdollista.

Kotipalvelu on asiakkaalle lähtökohtaisesti maksullista. Perheen tulostilanteen perusteella kartoitetaan maksukykyisyys. Maksujen määräytyminen kotipalvelussa toteutuu lakisääteisesti (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta 1201/2020).

Kotipalvelussa päätös palvelun myöntämisestä perustuu aina perheen yksilölliseen palvelutarpeeseen ja tarpeen mukaan käytetään yksilökohtaista harkintaa palvelun myöntämisessä ja maksuissa.

Nykytilankuvaus

Keski-Suomen hyvinvointialueella lapsiperheiden kotipalvelua on saanut 30.9.2025 mennessä 434 perhettä, joista palvelusetelin on saanut 182 perhettä. Heistä lastensuojelun asiakkuus on ollut 67 perheellä. Vuonna 2024 lapsiperheiden kotipalvelua sai 543 perhettä.

Hyvinvointialue on jaettu kolmeen alueeseen; eteläiseen, keskiseen ja pohjoiseen. Keskisellä alueella toimii kaksi palveluohjaajaa ja kahdella muulla alueella yksi. Perhe voi hakea kotipalvelua soittamalla palveluohjauksen palvelunumeroon. Perheellä on mahdollisuus saada kotipalvelua puhelinkeskustelun yhteydessä tehdyn palvelutarpeen arvioinnin perusteella. Puhelimitse tehdyn palvelutarpeen arvioinnin tavoitteena on helpottaa kotipalvelun hakemista ja nopeuttaa palvelun käynnistymistä perheessä. Palveluohjaaja tekee viranhaltijapäätöksen kotipalvelusta ja lähettää sen asiakkaalle. Kotipalvelua voi hakea myös digitaalisesti Omapalvelun kautta Jyväskylässä, Laukaassa, Jämsässä, Petäjävedellä, Hankasalmella ja Muuramessa. Omapalvelun käyttö edellyttää vahvaa tunnistautumista. Digitaalisia palveluja laajennetaan myöhemmin koskemaan koko hyvinvointialuetta uuden asiakastietojärjestelmän myötä.

Vaikutusten arviointi

Lapsiperheiden kotipalvelu on matalan kynnyksen palvelua, joka tapahtuu perheen omasta elämäntilanteesta käsin. Palvelu on asiakaslähtöistä ja päätöksenteko tapahtuu lähellä asiakasta kotipalveluohjaajien toimesta.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta päättää hyväksyä ehdotetut lapsiperheiden kotipalvelun myöntämisen perusteet vuodelle 2026.

Mikäli valtuuston talousarviopäätöksellä on vaikutusta tehtyyn päätökseen, niin asia otetaan uudelleen käsittelyyn hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnassa joulukuussa ja tehdään uusi päätös.

Asian kokouks käsittely

Keskustelun kuluessa Linda Pippuri teki myöntämisen perusteisiin Johdanto-osaan seuraavan lisäyksen (*kursiivilla*): "Kodinhoitotyöt tehdään yhdessä vanhemman kanssa *huomioiden perheiden yksilölliset*

elämäntilanteet ja voimavarat.” Ehdotusta kannatti mm. Leena Kautto-Koukka.

Puheenjohtaja totesi, että koska on tehty ehdotuksesta poikkeava kannatettu muutosesitys, suoritetaan äänestys. Puheenjohtaja esitti äänestystavaksi nimenhuutoäänestystä. Ne, jotka kannattavat pohjaehdotusta, äänestävät JAA ja ne, jotka kannattava Linda Pippurin tekemää muutosesitystä, äänestävät EI. Äänestystapa ja -järjestys hyväksyttiin.

Suoritetussa äänestyksessä annettiin kaksi (2) JAA -ääntä (Lohi ja Saraste) sekä kymmenen (10) EI -ääntä (Hautamäki, Heinonen, Kankainen, Kautto-Koukka, Lahtinen, Leinonen, Manninen, Pippuri, Poti ja Räihä).

Puheenjohtaja totesi päätökseksi tulleen Linda Pippurin tekemän kannatetun muutosesityksen.

Päätös

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta päätti tehdä myöntämisperusteiden Johdanto-osan loppuun seuraavan lisäyksen: Kodinhoitotyöt tehdään yhdessä vanhemman kanssa huomioiden perheiden yksilölliset elämäntilanteet ja voimavarat."